

*FUNKISKOLLO OCH
OPERAÄVENTYR
på Drottningholms Slottsteater
Sommaren 2023*

Drottningholms
Slottsteater

Drottningholms Slottsteater byggdes 1766 på uppdrag av drottning Lovisa Ulrika som arbetade aktivt för att bjuda in europeiska kompositörer, musiker och teaterkonstnärer till Sverige. Gustav III, hennes son, utvecklade den svenska operan och teatern till en kulminerande glansperiod 1777–1792.

Teaterbyggnaden, en gång i tiden ritad av arkitekten Carl Fredrik Adelcrantz, är idag världsunik – här använder man fortfarande scenmaskineriet från 1700-talet. Maskineriet är av trä och drivs för hand. Det finns även kulisser bevarade från dåtidens repertoar. Drottningholms Slottsteater är en del av Världsarvet Drottningholm.

Déjeunersalongen är en senare tillbyggnad från 1791 skapad av arkitekten och teaterdekoratören Louis Jean Desprez. Gustav III träffade den franska arkitekten på en inspirationsresa i Italien och bjöd honom till Sverige. Hovet använde rummet för att äta frukost till hornmusik som spelades på läktaren. Men framför allt var salongen avsedd för fester och dans. De stora fönstren skulle på det italienska viset skapa närhet till den engelska parken utanför.

Idag används salongen för festliga ceremonier, som pausfoajé och föreställningar.

*Vi vill att alla barn och unga ska
få möjlighet att växa och uppleva
nya världar genom att utforska
och uppleva kultur!*

*Anna Karinsdotter
Teaterchef*

Ett stort tack till Statens Kulturråd och Stiftelsen Infinity som möjliggjort projektet.

KULTURRÅDET

Genom eld och vatten går färden i Mozarts opera Trollflöjten. Här undersöks en av prövningarna i en "Elddans" tillsammans med dansaren och pedagogen Roy Sandgren.

En mötesplats

För en tid sedan blev jag tillfrågad av teaterchef Anna Karinsdotter om jag ville vara med och forma ett operakollo på Drottningholms Slottsteater. En dagverksamhet riktad till barn med funktionsvariation.

Denna unika plats och 1700-talsmiljö som tillhör vårt kulturarv skulle bli en mötesplats för ungdomar och barn mellan skolavslutning och midsommar. Vi bestämde att arbeta fram ett operaäventyr baserat på W. A. Mozarts opera *Trollflöjten*. En historisk operasaga skulle bli till en i verkligheten gestaltad berättelse.

Varje barn har rätt att uppleva konst och kultur på sitt sätt

Vår målsättning och förhoppning var att ge verktyg och idéer som kunde stimulera varje barns förmåga att klä tankar, fantasi och känslor i egna ord, ljud eller rörelse. Detta så att meningsfulla sammanhang kunde skapas. Ett meningsfullt sammanhang, menar vi, består av att ge utrymme och välkomna det egna uttrycket och den egna personligheten, tanken och viljan.

Knyt an till det som tar sig i uttryck. Fånga i flykten det som visar sig och möta upp det som händer, förstärka, förankra och våga stanna kvar i det som sker.

Med kompetens och erfarenhet

Arbetet kring kolloprojektets upplägg och tillvägagångssätt började redan tidigt under våren. Ett pedagogteam med kompetens inom konstnärlig verksamhet och stor pedagogisk erfarenhet behövdes. Vi var sex pedagoger med olika kompetensområden inom dans, drama, sång, musik, opera, regi och musikterapi som samarbetade med projektledningen kring detta projekt.

Under dagarna möttes sedan barn, barnens medföljande förälder eller någon annan närstående, samt pedagoger på Drottningholm. Barnen var mellan tio och fjorton år gamla och vi hade två olika kolloveckor där ena veckan var för barn mellan tio

och tolv år och det andra för något äldre barn.

Vår kreativa verkstad behövde förutom konstnärliga och kulturella förtecken framförallt bygga på ett fungerande samspel mellan oss och våra olika förutsättningar. Praktiska saker som närhet till toaletter, kunna vila under ett träd, prata med sin mamma eller pappa, ligga på en matta och chilla, hinna äta färdigt eller springa ett varv och ha en stunds pyssel var också viktigt att planera in.

Dagarna tillbringades tillsammans i en historisk och alldeles makalöst vacker omgivning. Tillsammans fyllde vi dagarna av musik och teater, sång och dans.

Reflektion under gång

Efter varje dag ställde vi oss frågan;

Var vi tydliga?

Hade vi anpassat kommunikationen så att alla kunde förstå?

Förberedde vi momenten och aktiviteterna på bästa sätt?

Gör vi för många saker på en gång?

Fungerar väven mellan fantasi och verklighet?

Är tempo, känsla och rytm okej?

Finns leken och lusten där?

Om svaret blev nej, kalibrerade vi om inför nästa dag.

Detta pågående samtal oss pedagoger emellan gjorde att vi alla visste vart vi var på väg och kunde understödja varandras arbete.

Socialt samspel och interaktion

Varje deltagares förmåga att hantera olika situationer behövde uppmärksammas. Därför behövdes pedagoger med olika konstnärliga perspektiv. På så vis kunde vi plocka upp impulser och reaktioner på studs och integrera dem i det gemensamma samspelet. Det var nödvändigt att vi uppfattade och tog tillvara gruppens alla individuella kommunikativa

signaler, hur de än förmedlades. Både icke verbala signaler, rörelser, blickar eller ord. Ibland var de inte hörbara, eller synliga, men de fanns där och behövde ges utrymme och få respons. Genom att vara förberedd och förutsättningslös på samma gång kunde lekar och fysiska utmaningar leda in till de gestaltande scenerna och sångerna.

Hur bemöter vi varandra?

Var och en behöver bemötas på sitt sätt. Hur hälsar vi? Hur möter vi varandras blickar? Hur uppmärksammar vi varandra? Blir alla lyssnade på? Även de som inte från början hörs eller syns? Alla övningar och lekar under operakollot utgick från och undersökte detta på olika sätt. Namn- och samspelslekar och identitetsskapande övningar varvades med rörelse, dans, sång och teater och stunder av eftertanke och paus. Tänk vad det är mycket som händer när det blir paus. Nya möten och tid för samtal får plötsligt plats.

Fantasi och föreställningsförmåga

Dramapedagog Charlotta Grudin instruerar en av draxskötarna.

Undersökandet av våra uttryck och det sociala samspelet vävdes bit för bit in i vår bearbetade version av Mozarts opera *Trollflöjten*. Lekarna blev till gestaltande scener. Den fjärde och sista dagen hade våra lekar och gestaltningar blivit till en hel historia. Nära och kära bjöds in och fick delta i vår berättelse.

Med Drottningholmsteaterns fantastiska rekvisitaförråd och vackra kostymer kunde vi på riktigt gå in i fantasins magiska värld.

I teaterns rekvisitaförråd hittade vi draken från succéuppsättningen av *Il Giustino*. Draken blev både omtalad och mycket omtyckt. Den fick till och med en egen roll i vår operahistoria.

På utflykt till slottsparkens Lövteater

En förmiddag tog vi en längre promenad. Genom Drottningholms slottspark till Lövteatern, en utomhusscenen mitt i parken. Här finns kulisser, små rum och gångar att gömma sig i. Allt komponerat av buskar och blad så som Gustav III ville ha det. Här övade vi på entréer och sortier och lekte kurrögömma.

Det var från början tänkt att vi skulle hålla till här under hela kolloperioden. Värmen, bristen på väggar och tak, närhet och tystnad gjorde att koncentration och fokus blåste bort med vinden. Vi behövde stillheten och det slutna rummets trygghet för att kunna arbeta ostört. Dessutom var promenaden i längsta laget och sommarvärmen alltför påfrestande. Platsen fick bli ett utflyktsmål istället. På vägen hem lyssnade vi på fåglarna och vattenfontänernas magiska brus.

I skuggan under ett träd

Vi hittade en plats under de skuggiga träden i närheten av teaterbyggnaden där vi kunde vistas utomhus i lugn och ro när vi behövde. Att ta igen sig under träden och vila på maten blev alldeles perfekt. Här kunde alla chilla tillsammans, barnen och de medföljande vuxna. Detta visade sig vara ett viktigt och betydelsefullt inslag i schemat.

I skuggan under trädet förbereddes också för att kunna pyssla en stund. Vi målade solfjädrar och skapade ansiktsmasker som sedan kunde användas i vår operasaga för den som ville det.

Musikpedagog Mikael Sundin förgyller stunden tillsammans med en av deltagarna. Varje dag spelades gitarmusik i skuggan under trädet.

Högt i tak med tydliga ramar

Kreativitet kan ta sig många uttryck. Den kan ligga och lura bakom hörnet för att plötsligt dyka upp när man minst anar det. Därför behöver vi skapa sammanhang som består av att ta tillvara de tillfälligheter och möjligheter som visar sig. Upplägget var detsamma varje dag. Vi möttes utanför teatern och gick tillsammans in i teaterrummet. Vi använde bilder och tecken för att kommunicera kring alla aktiviteter. Vi kunde ha utvecklat och använt bild-

resurser i högre grad. Att ta emot verbala instruktioner var utmanande för många. Lekar och övningar gjordes på utsatt tid och det var noga med rätt ordning. Varje dag innehöll också en överraskning. Men det viktigaste för tryggheten i gruppen var att det blev som vi sagt. Varje dag innan vi slutade gick vi igenom vad vi hade gjort. En av dagens absoluta höjdpunkter blev reflektionen och berättarmassagen som fick avsluta varje dag.

De värden vi signalerar betyder något

Vi höll till i Dejunérsalongen på slottsteatern. En sal där det hålls både konserter och föreställningar kontinuerligt. Nu arbetade vi där. I taket var en målad himmel. Och från de höga fönstren syntes parken sträcka sig ut med lummiga träd och springvänliga gräsmattor. Hela rummet badade i ljus. När vi tillsammans klev in i rummet första dagen och möttes av ljuset och några utvalda

kulisser från teaterns föreställningar och det vackra klockspelet var det lätt att känna "här är vi välkomna". Här fick vår kreativitet och lekplats plats. Oron vi i teamet känt inför högljudd akustik och de ömtåliga väggarna blev istället till vår fördel. Det föll sig naturligt att vara varsamma och inlyssnande. En av övningarna vi skapade för att rummet skulle komma till sin rätt fick namnet "fänga tystnaden".

Att ge det egna berättandet plats och lyssna är en nyckel i vår konstpedagogiska gärning menar Operapedagog Ann-Sofie Andersson.

Ett sociokulturellt perspektiv med samarbete och samspel i fokus

Vår tro på att kulturella och konstnärliga möten och aktiviteter kan göra skillnad var ett grundfundament och en viktig utgångspunkt i genomförandet av detta pilotprojekt. Den röda tråden blev det sociala samspelet oss emellan. Vi visste att stunderna av lek och sång, dans eller drama kunde vara en plats för nya upplevelser. Det vi också mycket tydligt lärde oss var hur viktigt det var att vara en mötesplats för barn och ungdomar i en kreativ och tillåtande miljö. Det blev så uppenbart vilka otroligt givande, lärorika och viktiga möten

vi på kort tid kunde få med hjälp av musik, teater, sång, dans och ett intresserat lyssnande. Kärnan i all bra scenkonst är för mig att man skapar ett gemensamt, delat rum människor emellan. Det inkluderar och för oss närmare varandra, utvecklar oss. Det tycker jag var precis vad som hände under de här två veckorna.

Ann-Sofie Andersson

PG Dip. RCM singing opera and performance, logonom, skådespelare och fil.mag. i praktisk kunskap vid Södertörns Högskola

Medverkande pedagoger:

Ann-Sofie Andersson – Huvudpedagog Opera

Charlotta Grudin – Drama

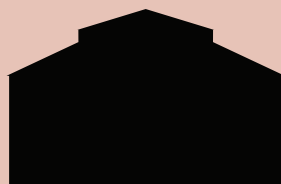
Mikael Sundin – Musik

Roy Sandgren – Dans

Grainne Lönnqvist – Opera

Emma Björkegren – Opera

Drottningholms
Slottsteater

1766